

Algblomning - vad är det?

När växtplankton förekommer i stor mängd talar man om algblomning. Vattnet grumlas, ändrar färg och algerna bildar ett lager på vattenytan om blomningen är kraftig. Ofta är också algmassan giftig och därför bör du undvika att bada under tiden som blomningen pågår. Algblomningar är vanliga i sjöar och hav. Kraftiga blomningar beror ofta på utsläpp av näringsämnen.

Färg och utseende varierar

Algblomningen har olika färg och utseende beroende på mängd och art. När en av de vanligaste östersjöalgerna blommar ser det ut som gröngul rabarbersoppa och ibland t.o.m som kräm. Blågrön trådlig massa förekommer också liksom röda, rödbruna, gulaktiga prick- eller trådformiga alger. Algmassorna kan vara begränsade till några kvadratmeter stora fläckar men de kan också täcka hela sjöar, fjärdar eller stora ytor på öppet hav. Vissa algblomningar luktar illa. Vattnet färgas även av andra orsaker, t.ex. av pollen och växtsporer.

Fakta om alger

De första rapporterna om giftiga alger kom från Australien redan 1878. I dessa beskrivs hur kreatur avlidit kort tid efter att de fått i sig förgiftat vatten. Färska svenska och utländska rapporter visar att algblomningen lett till flera husdjurs död.

Alger kan vara såväl mikroskopiskt små som mycket stora, upp till 60 meter långa. De små algerna kan röra sig fritt i vattnet medan de större ofta sitter fast i botten. Alger är en viktig länk i näringskedjan. Förutom att vara föda åt många organismer så är det, precis som landväxter, betydelsefulla syreproducenter. Vissa alger liknar bakterier i sin uppbyggnad och sitt sätt att föröka sig, de sk. blågröna algerna. En del alger har små gasblåsor så att de flyter och lätt sprids med strömmar. Fiskar kan dö av alggifter. Det är dock ovanligt att alggifter överförs från fiskar till människor. Vissa alggifter tas även upp av musslor som då blir giftiga och oätliga. Det är främst ett problem på Västkusten.

Ofta giftiga

Under varma, stilla och soliga dagar är det större risk för att algerna blommar. Algsörjan ligger kvar från några minuter upp till flera veckor beroende på vädret. Blåsiget väder får oftast blomningarna att brytas upp och försvinna. Många arter är giftiga. Giftigheten varierar inom en och samma art.

Några råd

- Undvik att bada i vatten med algblomning.
- Drick inte "blommande" vatten!
- Kokning förstör inte alggifterna.
- Låt inte barn bada eller leka vid stranden!
- Husdjur och boskap bör hållas borta från stränder och vatten.

Var försiktig! Undvik vatten med blommande alger. Småbarn och djur får lätt i sig vatten och bör hållas borta från vattnet och strandkanten, där det blommar. Giftet kan finnas kvar en period efter att algerna inte längre syns.

Vanliga symptom

Några symptom på förgiftning är illamående, hudirritationer och ögonbesvär, mag- och tarmproblem eller feberattacker. Kontakta läkare om du har fått sådana symptom. Om du har badat i vatten med algblomning bör du duscha ordentligt efteråt.

De första symptomen hos djur som fått i sig giftigt vatten är kräkningar och diarré. Ett husdjur som uppvisar symptom måste snabbt komma under behandling hos en veterinär. Om djuret har badat ska det snarast sköljas av och torkas.

Rapportera iakttagelser av algblomningar

- Kontakta kommunens miljökontor eller närmaste länsstyrelses miljövårdsenhet.
- Skicka döda djur som hittas i eller vid blommande vatten till Statens Veterinärmedicinska Anstalt för obduktion.

För mer information om hälsorisker

- Blåmusslan (information om ev. förekomst av alggifter i musslor på västkusten) tfn 031-60 52 90.
- Giftinformationscentralen tel. 08-33 12 31 (vid allmänna förfrågningar) 112 (vid akuta fall).
- Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) tfn 018-67 40 00 (växel).
- Den lokala sjukvårdsupplysningen.
- Naturvårdsverkets Rapport "Skadliga alger i sjöar och hav".

Länkar

- På Stockholms universitets hemsida för Geovetenskap kan du hämta aktuella [satellitbilder](#) över algsituationen i Östersjön.
- [Baltic Sea Alg@Line](#); Östersjöns tillstånd och algblomningar.